

# Språket i bruk: Språkpolitik

Lektion 1, HT 2007  
NNS290/1, NPO291  
Jan Lindström

# Kursens uppläggning

- 4.9 Språkpolitik
- 11.9 Språkkontakt
- 18.9 Språk och kön
- 25.9 Tal och språk
- 2.10 Teckenspråk
- 9.10 Språk och stil
- 16.10 Tentamen

# Varför språkpolitik?

- Språkbruket och en nationell norm
  - språkförändring – språkvård
  - standardspråk, regionalspråk, dialekter
- Flerspråkighet
  - rättigheter och skyldigheter – språkplanering
  - majoritetsspråk och minoritetsspråk
  - hög- och lågstatusspråk
- Globalisering
  - nationalspråkens ställning – handlingsprogram

# Aktuell angelägenhet

- Finland
- Norden
- Europa och EU
  - Projektet DYLAN: Language Dynamics and Management of Diversity
    - [www.dylan-project.org/Dylan\\_en/home/home.php](http://www.dylan-project.org/Dylan_en/home/home.php)
  - Delprojekt vid HU: Linguistic Diversity in Higher Education in Northern Europe

# Policy, planering, vård

- Språkpolicy
  - principer och beslut gällande språk i ett samhälle
- Språkplanering
  - praktiska åtgärder som förverkligar språkpolicyn
- Språkvård
  - en typ av åtgärder vid språkplanering

# Typer av språkpolicy

- **Centrering**
  - enspråkighet, kontrollerad av staten
    - Frankrike
- **Laissez-faire**
  - flerspråkighet accepteras i praktiken
    - USA
- **Accommodering**
  - anpassning till flerspråkighet
    - Indien

# Gradering av språkpolicy

- nationell språkpolicy
- federal språkpolicy
- kommunal språkpolicy
- institutionell språkpolicy

# Grunder för policy

- språkpolycyn baserar sig på ett samhälles språkkultur
  - historisk och social tradition
    - mytbildning
  - vilken var först: situationen eller polycyn?
  - flerspråkighet som resultat av samhällets språkpolicy
  - språkpolicy som resultat av medborgarnas flerspråkighet

# Att komma åt språkkulturen

- Sociolingvistik och pragmatik
- Antropologisk lingvistik och etnografi
- "Folklingsvistik"
- Literacy
- Språk och religion
- Autobiografisk och anekdotisk evidens
- Kulturella kärnvärden

# Policy och verklighet

- overt policy (explicit):
  - officiellt uttalad, formaliserad, *de jure*
- covert policy (implicit):
  - icke-uttalad, informell, *de facto*
- kongruens mellan policy och samhälle
  - ju bättre policyn beaktar språkbrukarnas kompetenser, desto bättre passar policyn i den språkliga verkligheten

# Uttryck för policy

- befrämjande / tolererande
- egalitarisk / restriktiv
- reglerande
- *de jure / de facto*

# Aspekter av flerspråkighet

- Språksamhället (NCC)
- Antalet modersmål
- Antalet språk individerna använder
- Typer av tvåspråkighet
- Juridisk status
- Involverade segment av populationen
- Prestige
- Myndigheternas engagemang
- Graden av distans
- Ursprung
- Attityder till språklig stabilitet

# ”major” och ”minor”-språk

- Ett överordnat (större) språk
  - modersmål för fler än 25 % eller 1 miljon
  - nationens officiella språk
  - bildningsspråk för fler än 50 %
- Ett underordnat (mindre) språk
  - modersmål för fler än 5 % eller 100 000
  - undervisningsspråk ovanför lågstadiet
- Språk med speciell status
  - utbrett i det religiösa, litterära, som lingua franca, av en åldersgrupp

# Typer och funktioner av språk

- Vernacular
  - icke-standardiserat modersmål
- Standard
  - standardiserad "vernacular"
- Classical
  - en standard som är utdöd som modersmål
- Pidgin
  - hybridspråk
- Kreol
  - pidgin som blivit ett modersmål

# ...funktioner

- Språkgruppspecifik
- Officiell
- Lingva franca i språksamhället
- Undervisningsspråk
- Religion
- Internationell
- Läroämne

# Fallstudie (läxa)

- Finland
  - [Language planning and policy in Europe / edited by Robert B. Kaplan and Richard B. Baldauf, Jr \(2005\): Hungary, Finland and Sweden. S. 125-232](#)
- Eller något annat land eller område
- Eller något visst språk?
- Lektionens referens
  - [Schiffman, Harold F. \(1996\): Linguistic culture and language policy / Harold F. Schiffman](#)